

פרק 5. סיפור המקרה והתנהגות הדמות

אמיר, ילד בן 7 שנים, לומד בבית ספר רגיל בכיתה ב'. גר בכפר לא מוכר בוגר. אובחן לפני כינה ע"י נוירולוג ילדים עם הפרעת קשב וריכוז וכן קשיים בויסות רגשי, אשר משפיעים על התפקוד בלימודים ועל רמת ההשתתפות בכלל. אמיר אינו עצמאי לפ"מ מה שמצויה מידים בגילו. הוא זקוק לליווי ביצוע תפוקדים בסיסיים כמו צחצוח שניינימ, לבוש, התארגנות לשינה ועוד. מבחינה לימודית קיים פער בין תלמידים בני גילו. בהמלצת הנוירולוג, אמיר התחיל לפני כחודשים טיפול בריפוי בעיסוק במקוון להתרפות הילד בבאר שבע. הוא שולב לטיפול שבועי עם מרפאה בעיסוק מהחברה הערבית, במקור מהצפון וגרה בבאר שבע במשך שנה לצורך עבודה. בסיכון הערכה ראשונית המרפא בעיסוק המרפא בעיסוק זיהתה קשיי רב בתפקוד אצל אמיר. היא ציינה אימה אהבת וחמה, אך הדגישה קשיי בהצבת גבולות, העדר סדר יומם קבוע במשפחה, כולל הרגלי שינה ואכילה לא קבועים וחוסר הבנה וקבלת לקשיים של אמיר (האימה ציינה שהוא אהוב לשחק עם ילדים אחרים ולא רואה קשיים בתפקוד שלו בבית). בחדר הטיפולים בלט חוסר התעניינות במשחק קופסה ומשחקי חשיבה. אמיר מעדיף לשחק בצד, להיות מעורב בפעילויות מוטוריות או לשחק בניד של האימה. קיים חסר סבבתי שמתבטא בחשיפה דלה לפעילויות מתאימות לגילו. אמיר קיבל 6 טיפולים עד עכשו. המרפא בעיסוק אינה מרצה מהתקדמות הטיפול והחליטה לסייע את התרבות הטיפולית. להערכתה, אי התקדמות קשורה בחסור שיתוף הפעולה של ההורים והטנגוות לטיפול. למרות שנתנה להם את שעת הטיפול הכי מבוקשת (30:8 בוקר) הם תמיד מגיעים באיחור ניכר, האימה נראית עייפה ואין לה חשך, מעיטה לדבר ולשתף, אין המשכיות בבית ויישום של התרבות והדרך שהיא נותנת, האימה עדין לא קנטה את משחקי הקופסה שהיא המליצה לאmir. האבא לא מגיע לטיפולים כלל, למרות בקשותיה של המרפא בעיסוק והדגשת חשיבות מעורבותו.

סלמא – מרפאה בעיסוק: בת 23, רווקה, במקור מעכו בצפון, סיימה את לימודי לפני כשנתיים. מסיבות אישיות עברה לגור בדרום כדי לעבוד בהתרפות הילד. היא אהבת את המקצוע, חרוצה, דינית, עצמאית, תחרותית והישגית. חשוב לה להוכיח את הצעמה ולהצליח כמרפאה בעיסוק. היא מצפה שנייה ההורים יגיעו לטיפולים, כדי להבטיח יעילות ואיכות. היא מקפידה על מתן הדרכות להורים כדי שימושם את הטיפולים בבית, וגם כדי שיתאימו את סביבת הבית לצרכי הילד. היא כן מצפה מההורים לאחריות, רצינות, שיתוף פעולה מלא ומתן כבוד למקצועות שלה כגורם מרכזי להצלחת הטיפול. היא רואה בחסור שיתוף הפעולה של ההורים כסיבה מרכזית לאי התקדמותו של אמיר. האחים, הביטולים, אי השימוש בהՃאה ובהמלצות שלה, חוסר המשכיות – כל אלה סימנים לחוסר רצינות, הזנחה, חוסר הערכה במקצוע והטנגוות לטיפול. מכאן שהוא סיבה להמשיך בתהיליך הטיפול.

ביאן – אימה של אמיר – בת 21, גרה בכפר לא מוכר בפזורה הבדואית. היא נשואה מאז 5 שנים ויש לה 3 ילדים. אמיר הוא הילד הבכור. הילד הצער ביותר והוא תינוק בן שנה. למדה בבי"ס ברהט וסימנה

תיקון, לא המשיכה ללימודים אקדמיים. אין לה רישיון נהיגה וכי להגיע לטיפולים היא צריכה לлечת ברגל חצי שעה כדי לתחנת האוטובוס המחברת את היישוב לבאר שבע. בعلاה, בן 25, עובד בשיפורזים עם קובלן מבאר שבע ומקבל שכר מינימום. הואעובד 6 ימים בשבוע, יוצא כל יום ב 5 בבוקר וחוזר הביתה ב 7 בערב. הם גרים עם ההורים המבוגרים של בעלה ומפרנסים אותם. بيان היא עקרת בית וכל האחריות של הטיפול בילדים ודאגה להורים של בעלה נופלים על כתפיה. היא אוהבת את אמיר, רואה אותו כילד חברותי, כולם אוהבים אותו במשפחה. היא מבינה את הקשיים שלו בלימודים ומגיעה לטיפולים בריפוי בעיסוק כדי שהוא יתקדם ויסגור את הפערים. חשוב לה שהילדים שלה ימשיכו ללימודים אקדמיים ויתפתחו בחים. היא רואה התקדמות מואז שהתחילה טיפול בריפוי בעיסוק. היא מגיעה לשיחה עם המרפא בעיסוק כדי לשמעו על התקדמות זו ולהבין מה עוד צריך לעשות.

השיחה:

המרפא בעיסוק: אני יזמתי את השיחה היום כי אני לא רואה שום התקדמות בתהליכי הטיפול וחשוב לו מאוד לדבר איתך על זה.

האימא (נבהלה): למה? מה קרה את לא רואה שהוא מגע בכיף למפגש? והוא מספר לאבא מה עשה אצלך. בבית אין לו את כל המשחקים שיש לך פה.

המרפא בעיסוק: תספר לי איזה משחקים יש לך בבית. بما הוא משחק?

אימא (עם חיוך על הפנים): הוא לא משחק בבית, אין לו מה שיש לך פה, יש לו רק כדורי משחק בו בחצר או הוא משחק במסחקים של פעם. חמשה אבניים או שבע אבניים. שלוש מקלות, תופסת, ים ויבשה. אילו המשחקים של הילדים שלנו. ובמידה והוא לא יכול לצאת הוא רואה שירים בנייד כך הוא נרגע ואני עובדת בבית ומטפלת באחים שלו.

המרפא בעיסוק: הוא חייב להיות עסוק בכל מיני משחקי קופסה שמכינות אותו לכתחא א'. את ואבא שלו לא משחקים אליו? אני בכלל לא מכירה את האבא. איך הוא יתפתח ולמד? יש לכם מחשב?

נתוני פתיחה:

המרפא בעיסוק יזמה שיחה דחופה עם אימא של אמיר בעקבות אי התקדמותו בטיפול. בשיחה המרפא בעיסוק רוצה להודיע על הרצון שלו לסיים את הטיפול, ולפרט את הסיבות לכך (חוסר שיתוף הפעולה וההתנגדות של המשפחה לטיפול). השיחה מתקיימת בחדר הטיפולים בריפוי בעיסוק. המרפא בעיסוק מכחה לה בדلت וمبرכת אותה. שתיהן יושבות אחת מול השניה סביב שולחן.

התקדמות התרבותיש: אם....از, פעולות, תוצאות אפשריות, ציטוטים מרכזיים

1) אם המרפא בעיסוק אומרת שאمير לא מתיקם, אז האימה אומרת שאмир אוהב להגיא, והוא תמיד שואל متى הוא יחק עם סלמא, הוא מבקש שננקה לו משחקי כמו שיש כאן.

2) אם המרפא בעיסוק מצינית שהם תמיד מאחרים, אז האימה מסבירה את המצב שלא (שהאוטובוס לא תמיד מגיע בזמן, לפעמים לא מגיע, ושבויום הטיפולים היא מתעוררת בשעה 5, מארגנת את הילדים האחרים, ויצאת מהבית בשעה 7).

3) אם המרפא בעיסוק משימה של האימה בחוסר שיתוף פעולה ובהזנחה ("אתם לא עושים בבית את מה שאני אומרת לכם"..... "מה, אין לו משחקים?") מדגישה את הצורך לשחק חסיבה ופחות מבררת את הסיבות שאין למשפחה משחקים אז האמא נפגעת, שותקת ולא מביאה זאת במיללים, קמה מהcisא, לוקחת את אמיר ויצאת מהחדר.

4) אם המרפא בעיסוק שואלת איך האימה מרגישה לגבי התקדמותו של אמיר, ומתעניינת בכך אמר עשה בבית, מה הוא עשה ביחיד איתה ומה הוא עשה עם אבא? אז האימה מספרת לה שהיא רואה התקדמות, שאмир אוהב להגיא לטיפולים, ומשתפת אותה בקשיים של להגיא – בזקן, בקשיים האישיים של ההתמודדות עם מטלות הבית והאחריות הגדולה שנופלת עליה – ומתייעצת איתה מה איך היא יכולה להתמודד – כאן נוצרת הזדמנות לשיחה פתוחה בה ניתן לחשב ביחיד על הזדמנויות למידה מתוך הפעולות הטבעיות של הבית ואף ליצור שגרה סביבה פעילות אל.

מטרות התרבותיש:

- 1) זיהוי מוצבים בהתערבות הטיפוליית הדורשים ריגשות תרבותית.
- 2) העמקת ההבנה של מאפייני התערבות כשרה תרבותית ויתרונותיה למtan שירותיעיל ואיכותי.
- 3) זיהוי אתגרים במtan התערבות כשרה תרבותית.
- 4) פיתוח מיומנויות של ריגשות וכשרונות תרבותית בהתערבות טיפולית.
- 5) שימוש מודע בעצמי ככלי לפיתוח כשרונות תרבותית.

נקודות התחקיר:

כשרונות תרבותית (Competency Cultural) מתייחסת לכ יכולת של ארגונים, מערכות ואנשי מקצוע לתפקיד לצורך יעליה במצבים בין – תרבותיים. בתחום הבריאות, נחשבת כשרונות תרבותית לאסטרטגייה מרכזית בהתמודדות עם פערם בריאות ושימוש בשירותים על רקע של הבדלים בין – תרבותיים. זהה תהליך מתממש המתקיים בrama הארגונית, rama המערכתית ורrama הקלינית. כשרונות תרבותית. כשרונות תרבותית של נוטני שירותים מתייחסת לרוב ארבעה רכיבים: א. מודעות לתפיסה העולם

התרבותית של אדם; ב. גישה כלפי הבדלים תרבותיים; ג. ידע לגבי תפיסות ומנגיגים תרבותיים שונים;
ד. מיומניות בין-תרבותיות.

תהיות בוגר להתרבות כשרה ורגישה תרבותית: מודעות לקוינט של הבדלים תרבותיים (איך אני מרגישה במפגש טיפול עם אנשים מרקע חברתי-תרבותי שונה ממני? איך אני יכולה לפתח אמפתיה לשוני? מה זה עשו לי כשאני נדרשת לשנות הרגלים? תפיסה? חשיבה?)

מודעות עצמית:

היכולת לזהות מחשבות ותפיסות אישיות שיפוריות המקישים על הבנת الآخر. זיהוי מקור ההתנגדות. יכולות והnocנות להיחשף, להכיר וללמוד הקשרים חברתיים תרבותיים אחרים, כולל תקשורת מילולית ובלי-מילולית (MAILS, התנהגויות, מסרים).

פיתוח רגשות וכשרויות תרבותית
אםפתיה - יכולת הכללה והקשבה וקיבלה של השוני.
מודעות וგמישות - יציאה מהעמדת האגוננטריות לעמדה לא שיפוטית.
מיומנות - התנסות ישירה במפגש בין תרבויות.

מקום ההתרחשות:

הمكان להתפתחות הילד – חדר הריפוי בעיסוק. בחדר יש ארון משחקים, שתי כסאות, שולחן.